

Висновки... Звичайно, висновки побудовані на таких дослідженнях не можуть претендувати на абсолютну істину. Але цього їм не потрібно, адже вони відображають певні соціальні тенденції. А це свідчить про необхідність вивчення та аналізу вищезгаданих проблем, як-то проблеми життя, смерті та безсмерття.

В молодому віці між особистісні контакти як всередині групи, так і з старшим поколінням не є завжди позитивними з психологічної точки зору. Часто такі стосунки переходять в розряд конфліктів. До того ж конфлікт є не тільки зовнішнім, а часто він є внутрішнім станом. Починається боротьба із самим собою. Як можливий вихід молодь використовує релігію, яка допомагає через свої постулати по іншому віднести до самої ситуації. В цьому ще один чинник зростання релігійності серед молодого покоління.

Напевно, перш ніж розпочинати якусь соціально-трансформуючу діяльність (реформи, революції) потрібно звернути увагу на її доцільності відносно факту минулості, смертності та уявлень про людську вічність. Процес соціалізації української молоді людини виступає вінцем історичного розвитку культури нашого народу. Саме в цьому процесі комплекс іммутологічних проблем виступає як структурно-діючий комплекс, який поєднує колективно-родові парадигми зі значними особистісно-орієнтованими християнськими ідеями й виступає чинником суспільного розвитку. Ігнорування ж цього фактору може призвести до вкрай небажаних наслідків.

Список використаних джерел та літератури:

1. Біблія або Книги Святого Письма Старого й Нового Заповіту із мови давньоєврейської та грецької на українську наново перекладена. – К., Українського біблійного товариства 1988. – 959 с.
2. Вишев І. В. Иммутология / Глобалистика: Энциклопедия. – М. : Радуга, 2003. – 1328 с.
3. Релігієзнавчий словник / за ред. професорів А. Колодного і Б. Лобовика. – К. : Четверта хвиля, 1996. – 392 с.

Анотація

А.Н.Вальчук

Роль религиозных иммутологических идей в формировании сознания современной украинской молодежи

Исследование посвящено рассмотрению значения религиозной иммутологии в формировании сознания молодежи. Показывается роль иммутологических идей в жизни людей. Акцентируется на специфическом влиянии их на жизнь современной украинской молодежи.

Ключевые слова: иммутология, жизнь, смерть, бессмертие.

Summary

A.M.Val'chuk

Role of Religious Immortology Ideas in Formation of Consciousness of Modern Ukrainian Youth

The research is devoted to consideration of religious immortology meaning in formation of consciousness of youth. The role of immortology ideas in life of the people is shown. Special attention is paid to their specific influence on life of modern Ukrainian youth.

Key words: immortology, life, death, immortality.

Дата надходження статті: „4” вересня 2012 р.

УДК 502/504+378

Л.А.ВИГОВСЬКИЙ,

доктор філософських наук, професор;

Т.В.ВИГОВСЬКА,

кандидат біологічних наук, доцент

(м.Хмельницький)

Екологічне виховання як фактор підвищення рівня екологічної свідомості студентської молоді

Розглядається екологічне виховання як чинник формування екологічної свідомості у студентської молоді. У студентської молоді виокремлюються три рівні зрілості екологічної свідомості: найвно-реалістичний, буденно-емпіричний та свідомо-теоретичний. Аналізуються шляхи формування екологічної свідомості у студентської молоді в навчально-виховному процесі.

Ключові слова: екологічне виховання, екологічна свідомість, рівні екологічної свідомості особистості.

Постановка проблеми у загальному вигляді... У найважливіших міжнародних документах останнього десятиріччя, присвячених проблемам навколишнього середовища і гармонійного розвитку суспільства, велика увага приділяється формуванню екологічної культури та свідомості, інформуванню людей щодо екологічної ситуації в світі та регіоні. Це сприятиме їх обізнаності з

можливими шляхами вирішення різних екологічних проблем, з концептуальними підходами до збереження біосфери і цивілізації.

Формулювання цілей статті... Обґрунтування необхідності формування екологічної культури особистості та суспільства, що сприятиме екологізації всіх сфер людської діяльності.

Аналіз досліджень і публікацій та виклад основного матеріалу... Ретельний аналіз існуючих сьогодні зарубіжних і вітчизняних концепцій та концептуальних підходів щодо розвитку екологічної освіти розкриті в працях російських вчених К.К.Гомоюнова, В.М.Коликова, М.В.Костенка, М.П.Федорова та інші. В Україні дану проблематику розробляли Г.О.Білявський, В.М.Боголюбов, М.І.Дробноход, М.М.Кисельов, А.А.Мінаєв та інші.

Як відомо, важливим чинником формування екологічної культури особистості є екологізація всіх сфер людської діяльності. Вона охоплює предметну, духовно-практичну та теоретичну області, тобто безпосередню предметну сферу, світогляд та науку. В наш час, коли гуманізація суспільних процесів стає провідним напрямком діяльності держав світу, екологізація розглядається як специфічна риса гуманізації. Загалом, якщо гуманізація – це ставлення до людини як до мети всіх діянь, співвідношення будь-якої специфічної форми практики чи пізнання із загальнолюдськими цінностями, моральними регулятивами, особливостями особистісних стосунків, то екологізація – це така гуманізація діяльності, коли до рівня найцінніших вимірів людини відносяться також довкілля [3, с.23].

У такій ситуації формування екологічної свідомості в кожного члена суспільства є нагальною потребою. Адже усвідомлення кожною людиною свого нерозривного зв'язку з природою формує у неї потребу бережливого ставлення до навколишнього середовища, сприянню його відтворення, гармонізації стосунків з природою.

Екологічна свідомість є однією із форм суспільної свідомості, однією із найважливіших складових науково-філософського світогляду. Як специфічна і самостійна форма, вона виникла лише в ХХ ст. в результаті адекватного відображення насування глобальної екологічної катастрофи та наростанням кризових явищ у взаємовідносинах суспільства і природи в цілому. Правда, існування елементів екологічної свідомості мало місце і на ранніх етапах існування людського суспільства. Це пояснюється тим, що практична діяльність людей неможлива без відображення в їх свідомості об'єктивно існуючих динамічних зв'язків між ними і навколишнім середовищем. В реальному житті таке відображення здійснюється через світогляд, який, як відомо, суттєво впливає на характер діяльності – як окремих індивідів, так і цілих соціальних груп і класів. Реалізуючись в системі ціннісних орієнтацій людини, світогляд зумовлює вибіркоче і стійке ставлення індивіда до соціально значимих явищ і подій минулого, сьогоднішнього і майбутнього. Тому він і виконує досить важливу регулятивну функцію в житті людей.

В історії людства першою формою світогляду виступає міфологічний світогляд. Він відображає умови, коли людина в практичному плані себе вже відокремила від природи, але в теоретичному ще не усвідомила своєї протилежності їй. Звідси і намагання жити в гармонії з природою, оскільки людина вважала себе нерозривною частиною її. Більш того, в силу значення навколишнього середовища для життя індивіда, природа обожнювалася. Таке шанобливе ставлення передавалось з покоління в покоління через відповідні обряди і традиції. Практикувались також ритуали жертвоприношення певним явищам природи. Таким чином, елементи екологічної свідомості були невід'ємним елементом такого світогляду, зумовлювали у людей шанобливе і бережне ставлення до природи як вищого явища.

Історично зумовлене виникнення релігій „одкровення”, зокрема, християнства, означало свого роду світоглядну революцію, оскільки вони на нових методологічних засадах зумовили новий тип особистості. У такому світогляді людина вже і в теоретичному плані відокремилась від природи, більш того, стала над нею, що дозволило їй усвідомити себе царем природи. Якраз через те такий світогляд і зумовив знамените мічурінське кредо „Ми не повинні чекати милостей від природи...”.

Зверхне ставлення у свідомості суспільства до природи утверджували і вагомі результати науково-технічного прогресу. Людство тоді ще не усвідомлювало, що економічний прогрес давався за рахунок екологічного регресу, грабування природних ресурсів.

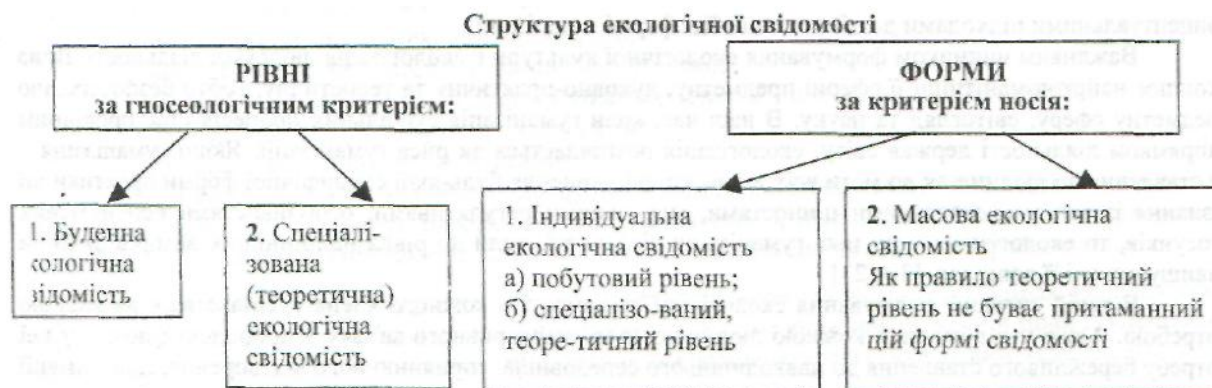
У сучасних умовах людство, використовуючи різноманітну техніку і новітні технології, перетворило свій вплив на природу в могутню геологічну силу, яка часто значно перевищує стихійні сили природи. Про це, зокрема, свідчить і той загальновідомий факт, що тепер у рік добувається більше 150 млрд. тонн корисних копалин. У господарському обороті використовується близько 55% землі. В розвинутих країнах матеріальні потреби задовольняються в 32 рази вище ніж 100 років тому. Якщо видобування мінеральних ресурсів, накопичення шкідливих відходів виробництва і забруднення довкілля буде продовжуватись такими ж темпами, то вже в найближчому часі людство підійде до межі власного існування. Тому, поки ще не пізно, потрібно змінити світогляд людства, сформувати його на засадах екологічної свідомості.

Необхідно уточнити саме поняття екологічна свідомість. Свідомість, взагалі як філософське поняття, це є програма, яка здатна керувати створенням і використанням засобів праці і спілкуванням і яка сама створюється в процесі суспільно-трудової діяльності людини.

Екологічна свідомість – це розуміння ролі екологічних факторів в житті суспільства, яке сприяє екологічному мисленню та еколого-економічному природокористуванню.

Рівень екологічної свідомості – це ступінь розуміння ролі екологічних факторів в житті суспільства. І, відповідно, екологічна несвідомість населення – це низький рівень екологічної свідомості аж до нульового рівня.

О.І.Салтовський пропонує наступну структуру екологічної свідомості особистості [4, с.10].

Зрозуміло, що характеристика рівня сформованості екологічної свідомості одночасно є і характеристикою рівня екологічної зрілості. Це пояснюється тим, що типологічні групи на такій основі відрізняються між собою отупінню сприйняття екологічних ідей і засвоєння екологічних принципів. В цьому аспекті можна (звичайно, умовно) визначити три основні рівні екологічної зрілості: наївно-реалістичний, буденно-емпіричний і свідомо-теоретичний.

Наївно-реалістичний рівень зрілості екологічної свідомості характерний для початкового рівня в становленні такої свідомості. Йому притаманний ще не сформований підхід до оцінки екологічних проблем, розуміння їх значення для існування індивіда. Така людина в реальному житті веде себе як стихійний еколог, оскільки на основі власного досвіду переконана, що природу потрібно берегти. Але таке ставлення базується не на наукових знаннях, а на тому, що в своєму житті вона не зустрічалась з екологічними фактами, яких не можна було б пояснити на рівні буденної свідомості. Ця людина в принципі екологічною роботою не займається. Хоч для неї притаманний великий спектр думок і дій: від повної індіферентності стосовно проблем екології до пасивної участі в окремих екологічних діях. Це пояснюється рядом причин: відсутністю необхідного рівня наукових знань про природу і суспільство, нерозуміння екології як соціального явища, впливу технократичних традицій, а то і просто небажання утруднювати себе.

Другий рівень екологічної зрілості – буденно-емпіричний. Він характеризується більш вираженою екологічною направленістю свідомості, відсутністю негативного ставлення до проблем екології в раціональній та емоційній сфері особистості. Така направленість формується на основі елементарного засвоєння наукових знань, власного емпіричного досвіду, бажання змінити щось на краще. І хоч буденна екологічна свідомість таких людей ще не піднялась до рівня теоретичних узагальнень, проте час від часу вони демонструють свою зацікавленість у вирішенні тих чи інших екологічних проблем.

Третій рівень екологічної зрілості – свідомо-теоретичний. Йому характерні усвідомлене і стійке ставлення до екологічних проблем у всіх їх проявах, вміння з наукових позицій глибоко і аргументовано захищати свої екологічні позиції, використовувати екологічний потенціал досягнень сучасної науки. Особи цієї групи, маючи достатню теоретичну підготовку і чітку екологічну установку, проявляють активність у всіх сферах екологічного виховання. Сенс свого життя, обов'язок вони вбачають в боротьбі з забрудненням довкілля, запровадженням новітніх технологій, котрі цього не допускають. Звідси і їх активна життєва позиція стосовно захисту довкілля, що проявляється в участі руху „зелених” і т.д.

Співставляючи рівні екологічної зрілості з рівнями екологічної свідомості за гносеологічним критерієм (рис), приходимо до висновку, що перший і другий рівень екологічної зрілості характерний для буденної екологічної свідомості, а третій – для спеціалізованої (теоретичної) екологічної свідомості.

Для екологічної свідомості характерні наступні функції:

- Світоглядна – яка виявляється в процесі осмислення людиною себе і природи; їх

взаємовідношення і взаємозумовленність;

- Регулятивна – *постає у виробленні певних механізмів раціонального управління взаємовідносинами суспільства та природи;*

- Пізнавальна – *є формою з'ясування дійсного характеру соціоприродних відносин, причин глобальної екологічної кризи, пошук шляхів для її вирішення в інтересах як самої людини, так і природи;*

- Нормативна – *реалізується в процесі розробки норм раціональної природо перетворюючої діяльності;*

- Прогностична – *у своєму виявленні передбачає можливі негативні наслідки господарської діяльності людини та пошуку засобів їх мінімізації;*

- Виховна – *створює підґрунтя для формування екологічної культури, екологічної відповідальності та екологічної поведінки як окремих індивідів, так і суспільства в цілому.* (дет. див. [4, с. 11]).

Для екологічної свідомості характерні певні особливості, які відрізняють її від інших форм суспільної свідомості. Це:

1. Комплексний характер. Екологічно мисляча людина повинна володіти вмінням не лише усвідомлювати взаємозв'язок окремих явищ природи та наслідків людської природоперетворюючої діяльності, а й прослідковувати, в якому взаємозв'язку вони знаходяться з іншими явищами більш широкої системи, ніж та, яка безпосередньо розглядається.

2. Вміння охоплювати об'єкт відображення та пізнання у всій його різноякісності, гетерогенності.

3. Здатність бачити не тільки найближчі наслідки змін, що здійснюються в природі, але й наслідки більш віддаленого порядку. Бачити не тільки прямі, але й зворотні зв'язки з тим, що відбувається в природі та суспільстві [4, с.108].

Практика свідчить, що природа перебуває в найкращому стані в тих країнах, де екологічна політика влади поєднується з особистим внеском громадян. Ні уряду, ні тим більше природоохоронному відомству не під силу вирішити екологічні проблеми доти, поки справа охорони довкілля не стане одним із пріоритетів в житті більшості громадян. На жаль, поки що значна частина населення України, як свідчать соціологічні дослідження, не проявляє підвищеного інтересу до стану екологічних проблем. В умовах загострення економічної кризи не бачить їх пріоритетності, а якщо і бачить, то не вірить, що громадськість може суттєво вплинути на владу на всіх рівнях у плані їх вирішення, оскільки в державі ще недостатньо розроблений ефективний і прозорий механізм такого впливу. У результаті об'єктивних і суб'єктивних чинників рівень екологічної зрілості наших громадян порівняно з жителями західноєвропейських країн набагато нижчий.

Нашим співвітчизникам в основному характерний наївно-реалістичний чи в кращому випадку буденно-емпіричний рівень екологічної зрілості. І це в умовах планетарної Чорнобильської трагедії, погіршення навіть в умовах економічної стагнації стану повітряного і водного басейнів, всього довкілля. Тому досить актуальною є проблема підвищення ефективності системи екологічної освіти в Україні в плані формування високого рівня екологічної зрілості громадян, що в кінцевому результаті зумовить у них потребу активної участі у вирішенні проблем, пов'язаних із захистом довкілля, бережливого і шанобливого відношення до нього.

Згідно з Концепцією екологічної освіти в Україні передбачено проведення загальної екологічної освіти та виховання. Вона має охопити все населення України, починаючи від дитячого садка і закінчуючи післядипломною екологічною освітою та неформальною екологічною освітою всіх верств населення.

Основною метою екологічної освіти є формування екологічної культури окремих осіб і суспільства в цілому, формування навичок, фундаментальних екологічних знань, екологічного мислення і свідомості, що ґрунтується на ставленні до природи як універсальної, унікальної цінності. Екологічна освіта з одного боку, повинна бути елементом загальної системи освіти, і з іншого боку, виконувати інтегративну роль у всій системі освіти.

Ця мета досягається поетапно шляхом вирішення освітніх і виховних завдань та вдосконалення практичної діяльності [2, с.4].

Дошкільна екологічна освіта має бути спрямована на прищеплення любові до Вітчизни та рідного краю, пізнання понять життя і смерті, формування навичок бережливого ставлення до навколишньої живої та неживої природи, прагнення зберегти рослинний і тваринний світ, зробити кращим навколишнє природне середовище.

Шкільна екологічна освіта повинна мати на меті вивчення основ загальної екології, раціонального використання природних ресурсів та екологічної безпеки біосфери на рівні викладання дисциплін біології, хімії, фізики та географії в середній школі.

Метою екологічної освіти у вищій школі має бути підготовка фахівців вищої кваліфікації (вчителів, викладачів, інженерів, магістрів, кандидатів і докторів наук) для організації суспільного життя і виробництва, проведення наукових досліджень у галузі екології, тобто вирішення повсякденних екологічних завдань і глобальних екологічних проблем. Тут потрібно фундаментально вивчати загальну теоретичну та прикладну екологію (охорону природи, раціональне природокористування та екологічну безпеку біосфери) [1, с.326].

Але на шляху реалізації цієї Концепції неперервної екологічної освіти в країні є ряд проблем, які слід вирішувати в першу чергу. На нашу думку, це такі проблеми:

1. Відсутність стандартів екологічної освіти в Україні.
2. Відсутність різнорівневих програм з дисципліни „Основи екології”.
3. Незабезпеченість екологічних дисциплін навчально-методичними матеріалами.
4. Відсутність центру по поширенню наочних посібників з екології та з інших близьких природничих дисциплін.
5. Недосконалість системи підготовки та перепідготовки викладачів екології різних ступенів екологічної освіти.
6. Недосконалість системи наукових досліджень в галузі екології та підготовки наукових кадрів з екології.

Багато з цих проблем, на нашу думку, можна вирішити найближчим часом і цим поліпшити якість екологічної освіти в Україні, що безсумнівно сприятиме розв'язанню багатьох екологічних проблем в Україні.

Список використаних джерел та літератури:

1. Запольський А. К. Основи екології / А. К. Запольський, А. І. Салюк. – К. : Вища школа, 2001. – 358 с.
2. Концепція екологічної освіти України. – К. : Міністерство освіти і науки України, 2001. – 15 с.
3. Крисаченко В. С. Екологічна культура / Валентин Семенович Крисаченко. – К. : Заповіт, 1996. – 352 с.
4. Салтовський О. І. Основи соціальної екології : курс лекцій / Олександр Іванович Салтовський. – К. : МАУП. –1997. – 171 с.
5. www.nbu.gov.ua

Анотація

Л.А.Выговский, Т.В.Выговская

Экологическое воспитание как фактор повышения уровня экологического сознания студенческой молодежи

Рассматривается экологическое воспитание как фактор формирования экологического сознания у студенческой молодежи. У студенческой молодежи выделяются три уровни зрелости экологического сознания: наивно-реалистичный, обыденно-эмпирический и сознательно-теоретический. Анализируются пути формирования экологического сознания у студенческой молодежи в учебно-воспитательном процессе.

Ключевые слова: экологическое воспитание, экологическое сознание, уровни экологического сознания.

Summary

L.A.Vygovs'kyi, T.V.Vygovs'ka

Ecological Education as a Factor of Increase of Ecological Consciousness Level of Students

Ecological education as a factor of ecological consciousness formation of students is considered. Three levels of maturity of ecological consciousness are distinguished for students: naively-realistic, ordinary-empiric and consciously-theoretical. The ways of forming of ecological consciousness of students during teaching and educational process are analyzed.

Key words: ecological education, ecological consciousness, levels of ecological consciousness.

Дата надходження статті: „18” вересня 2012 р.

УДК [81'243 : 378.14] : 005.342 (045)

О.О.ВОЙТІК,

викладач

(м.Хмельницький)

Сучасні підходи до використання інноваційних технологій у навчанні іноземним мовам у вищих навчальних закладах

Стаття присвячена сучасним підходам до використання інноваційних технологій у навчанні іноземним мовам у вищих навчальних закладах, допоміжним засобам для покращення вивчення нового лексичного, граматичного та освітнього матеріалу, вихованню студентів у навчальному процесі.

Ключові слова: освіта, інноваційні технології, освітні тенденції, іноземні мови, навчальний процес, інтернет-ресурс, комунікативна культура, виховання.

Постановка проблеми у загальному вигляді... Введення нових наукових технологій у наше розвинене суспільство вже стало стабільною закономірністю, яка стрімко набирає обертів.